

paa en saadan Maade, at Arbeidet blev lønnende. Hovedprodukterne af Kryolith ere Soda og Lerjord, og Affætningen, navnlig af Lerjorden, der da var et ubekendt Stof, voldte i mange Aar store Vanskeligheder, hvorfor det blev forsøgt at fremstille Alum paa Fabrikken og sælge denne til Udlandet. Forbruget herhjemme var for ringe til, at Fabrikatet kunde sælges her. Dette Forsøg maatte atter opgives, og lidt efter lidt kom man saa vidt, at den største Del af Lerjorden blev affat til Udlandet. Da vi i 1869 overtogte Fabrikken, anlagde vi en Svovlsyrefabrik for ved Hjælp af billig Svovlsyre at kunne fremstille Alum med Fordel, og det lykkedes os ogsaa i en Række af Aar at blive af med Lerjorden, dels ved Salg, dels ved at oparbejde den til Alum. Smidlertid var der i Løbet af den første Halvdel af det sidste Aaar fremkommet forskellige nye Metoder til Fremstilling af Lerjord af andre Naamaterialier, og endelig affikares hele vor Udsørsel til Tydskland, der var vort Hovedmarked, ved den nye Toldlov af 1879. Af denne Grund, og fordi den engelske Soda solgtes saa billigt her, at vi ikke kunde konkurrere med vor Bære uden betydeligt Tab, bleve vi nødt til at standse hele Fabrikationen i omtrent 2 Aar (1876—78). Efterat vi atter havde optaget Arbeidet, forsøgte vi at affætte vor Lerjord i Rusland — det eneste Sted, hvor man endnu kunde vente at faa antagelige Priser — og vi anlagde en Alunfabrik i Moskva. I Begyndelsen gik Alt godt, men pludselig blev i Foraaret 1881 den Lerjord, som vi indførte over Sibau til Moskva, standset ved Indførslen, fordi man forlangte Told af Varen. Efter et halvt Aars Forhandling med det russiske Finantsministerium fik endelig de russiske Alunfabrikanter sat igjennem, at Lerjorden skulle betale en Toldafgift, der er lig med Halvdelen af Værdien. Hermed er dette sidste og vigtigste Afløb for vor Lerjord lukket for os, samtidigt med at Prisen efterhaanden er dalet fra 30 Kr. til 17 à 18 Kr. pr. 100 Pbd.

Svad angaar Sodaen, da er Prisen, som i 1873 var indtil 7 Kr. pr. 100 Pbd., dalet til under 3 Kr. i 1876, hvilket, som ovenfor omtalt, foranledigede en toaarig Standsnings af Fabrikken. I de sidste 3 Aar har Prisen varieret fra omtrent 4 Kr. til 3 Kr., men er i det Hele faldet jævnt, omtrent med 25 pCt. af Værdien. Grunden hertil er dels den store Produktion i England (Newcastle) og dels forbedrede Metoder til Fremstilling af Soda samt endelig den billige, ugentlige Dampskibsforbindelse mellem Newcastle og Kjøbenhavn og andre Byer i Landet.

At vi dog indtil nu have kunnet holde Fabrikkerne i Gang hidrører fra, at vi have kunnet skaffe Affætning for nogle Biprodukter ved Fabrikationen, navnlig rensket Kryolith og Fluospath, som tidligere ingen Værdi havde.

„Dresund“ er Moberfabrikken for hele Kryolith-Industrien, idet de senere anlagte Fabrikker i Garburg og Amerika ere byggede med vor Fabrik som Mønster, men medens „Dresund“ maaske maa standse sin Virksomhed, florere Fabrikkerne i Udlandet, fordi de ere stærkt beskyttede ved Told. Fabrikken i Garburg har en Beskyttelse af Rmk. 0,75 pr. 100 Pbd. Soda og Rmk. 3,00 pr. 100 Pbd. Lerjord, og i Amerika er Tolden langt højere.

En Told paa Lerjord eller Fabrikatet deraf: Alum, ville vi dog ikke anbefale her, da disse Varer hovedsagelig benyttes i andre Industriegrene, hvorimod Kryolithsoda gaar direkte i Konsumen, og vi antage, at en Toldbeskyttelse paa 50 Dre pr. 100 Pbd. (i Tydskland Rmk. 0,75 pr. 100 Pbd.) ikke vil have nogen væsentlig Indflydelse paa den Pris, som Konsumenterne betale, idet denne Vare som nævnt sælges til disse i meget smaa Partier.

Forbruget af Kryolithsoda her i Landet anslaa vi til ca. 30,000 Pbd. om Dagen, hvoraf vi producere 17—18,000 Pbd.

Vi skulle endnu tilføje, at Værdien af den Kryolith, vi forbruge, er ca. 250,000 Kr. aarligt, Assurancen paa Fabrikens Bygninger og Maskiner er 420,000 Kr., og Antallet af mandlige og kvindelige Arbeidere, som ere beskæftigede ved Fabrikationen, er omtrent 150. — Endelig har Statskassen en meget betydelig direkte Indtægt af den Kryolith, vi forbruge. Den eneste Beskyttelse, vi hidtil have haft, er Tolden paa Svovlsyre, der nu bortfalder, ligesom Beskyttelsen for Alum og Lerjord (50 Dre pr. 100 Pbd.) blev hævet ved Toldrevisionen i 1863.

Dresunds kemiske Fabrikker.

G. A. Hagemann.

Wilh. Jørgensen.

Til Finantsministeriet.